

УДК 339.727

Нетудихата К.Л.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ЛІЗИНГОВИХ ПОСЛУГ

Висвітлено загальні тенденції розвитку світового ринку лізингових послуг. Акцентовано увагу на країнах-лідерах цього ринку. Розкрито особливості розвитку регіональних ринків лізингових послуг. Наведено результати аналізу стану розвитку лізингового бізнесу в Україні.

Ключові слова: лізингові послуги, світовий ринок, лізингові компанії, лізинговий бізнес, рівень лізингового проникнення.

Нетудыхата К.Л. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ МИРОВОГО РЫНКА ЛИЗИНГОВЫХ УСЛУГ

Освещены общие тенденции развития мирового рынка лизинговых услуг. Акцентировано внимание на странах-лидерах этого рынка. Раскрыты особенности развития региональных рынков лизинговых услуг. Приведены результаты анализа состояния развития лизингового бизнеса в Украине.

Ключевые слова: лизинговые услуги, мировой рынок, лизинговые компании, лизинговый бизнес, уровень лизингового проникновения.

Netudyhata K.L. THE MODERN STATE AND TRENDS OF DEVELOPMENT OF THE WORLD LEASING SERVICES MARKET

The general tendencies of development of the world market of leasing services were disclosed. Special attention was paid to the countries-leaders of this market. Specific characteristics of regional markets development were revealed. The results of the analysis of the leasing business development in Ukraine were given.

Keywords: leasing services, world market, leasing companies, leasing business, level of leasing penetration.

Постановка проблеми. У сучасних умовах світового економічного розвитку лізинг стає одним із макроекономічних чинників глибоких позитивних зрушень у національних господарствах. Активне застосування цього фінансового інструменту дає змогу вирішити найважливіші економічні проблеми, що пов'язані з модернізацією основних виробничих фондів, стабільним розвитком галузей і регіонів, розширенням внутрішнього виробничого ринку та збільшенням збуту. Світовий ринок лізингових послуг за останні п'ять років показав непогані темпи зростання. У деяких розвинутих країнах світу частка лізингу в інвестиціях досягає 40%, він стає одним із важливих джерел фінансування в економіках. Конкуренція на ринку лізингових послуг загострюється через появу нових гравців. Виникає необхідність детального дослідження світового ринку лізингу, його стану, структури, динаміки. Це дасть можливість визначити місце в ньому нашої країни та розкрити особливості розвитку вітчизняного ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку світового ринку лізингових послуг присвячені наукові праці К. Амембала, В. Газмана, Є. Ініхофа, П. Костякова, М. Лаурітано, М. Лещенко, Н. Миронової, Дж. Себіка, Т. Філософовой та інших. Проте цей ринок є досить динамічним, постійно перебуває у русі, з'являються нові тенденції, які потрібно виявляти та вивчати.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає у вивченні сучасного стану та розкритті основних тенденцій розвитку світового ринку лізингових послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова глобалізація та інтернаціоналізація виробництва привели до прискореного розвитку ринку лізингових послуг, про що свідчить динаміка обсягів нового лізингового бізнесу (рис. 1). Так, у 2005–2015 рр. їх обсяги зросли на 72,7% і досягли рекордних 1005,3 млрд. дол. США. Галузь досить легко пережила глобальну фінансову кризу, хоча падіння обся-

гів нового бізнесу у 2008–2009 рр. становило 6,1% та 24,0%. У 2010–2011 рр. вона швидко відновилася. Але далі зростання обсягів нового бізнесу уповільнилося, що пояснюється розвитком кризових явищ в окремих країнах та наростанням проблем у світовій економіці загалом.

Сьогодні на три регіони (Північна Америка, Європа та Азія) припадає понад 94% всіх укладених у світі угод (табл. 1). Найменші частки на світовому ринку лізингу мають країни Південної Америки та Африки. За критерієм обсягів нового бізнесу у 2006–2015 рр. активно розвивалися ринки Азії, Австралії та Нової Зеландії. Так, протягом цього періоду вони зросли для першого регіону майже в 3 рази, для другого – в 3,8 рази. Натомість обсяги нового бізнесу на ринках лізингових послуг Південної Америки та Африки скорочувалися на 0,7% та 30,2% відповідно. На найбільших світових ринках Північної Америки та Європи обсяги нового бізнесу зростали поступово. У 2006–2015 рр. вони збільшилися на 72,3% та 34,7%.

Варто зазначити, що на десять найбільших країн припадає 84,22% світового лізингового ринку (до них належать США, Китай, Великобританія, Німеччина, Японія, Франція, Австралія, Канада, Швеція, Італія). Темпи зростання на цьому ринку нерівнозначні (табл. 2). Так, за підсумками 2015 р. лідером зростання став ринок лізингу Китаю. Він збільшився на 25,55%. Також високі двозначні темпи зростання демонструють ринки США (11,10%), Великобританії (14,01%), Швеції (12,05%) та Італії (12,52%).

Ступінь розвитку ринку лізингу характеризує такий показник, як рівень лізингового проникнення. За першою методикою він розраховується як відношення лізингу до сукупних інвестицій в основний капітал в країні. Із зазначеної групи лідерів найбільш високі значення цей показник має в Австралії (близько 40,0%), Канаді (32,0%), Великобританії (31,1%), найнижче (4,0%) – в Китаї. Він відображає процес конкуренції лізингу з альтернативними формами фінансування. Протягом 2006–2015 рр. його

значення стрімко зросли для Австралії (з 20,0% до 40,0%), Великобританії (з 14,5% до 31,1%), Швеції (з 11,8% до 22,9%). Натомість рівень лізингового проникнення зменшився для таких країн, як США (з 26,9% до 22,0%), Німеччина (з 18,6% до 16,7%). За другою методикою рівень лізингового проникнення розраховується як відношення лізингу до ВВП. Варто вказати, що це співвідношення є більш надійним показником, оскільки він базується на більш широкому знаменнику. Крім того, вказаний показник враховує галузеву структуру економіки. Цілком природно, що одні галузі вимагають більше інвестиційного ресурсу, інші – менше. Найбільш високі значення цього показника спостерігаються у Швеції (близько 3,03%), Великобританії (3,02%), США та Австралії (2,08%), найнижче (0,77%) – в Італії.

Розрахунки показали, що між обсягами нового лізингового бізнесу та сукупними інвестиціями в основний капітал існує кореляційний зв'язок. Для п'ятдесяти країн із переліку White Clarke Group він становить 0,79 [1]. Це підтверджує притаманність лізингу основних характеристик та властивостей

інвестиційного процесу. Також існує зв'язок між обсягами нового лізингового бізнесу та ВВП. Він становить 0,95. Отже, зі зростанням національної економіки обсяг укладених нових угод буде також збільшуватися, і навпаки.

Ринок Північної Америки включає в себе США, Канаду та Мексику. Цей регіональний ринок є найбільшим, на його частку припадає 40,6% від загального обсягу укладених лізингових угод у світі. У 2015 р. він зріс на 10,7% порівняно з попереднім роком і становив майже 407,8 млрд. дол.

США є головним гравцем регіону. Ця країна має найбільший єдиний ринок у світі. У 2015 р. обсяг нового бізнесу становив 374,35 млрд. дол., що на 15,9% більше, ніж в іншому найбільшому регіоні (Європа – 322,8 млрд. дол.). За рік ринок зріс на 11,1%. Досить суттєву роль відіграв лізинг в інноваційній модернізації економіки США, де він став активним інструментом економічного та промислового розвитку країни. З урахуванням того, що частка США у світовому ВВП становить близько 24,3%, на неї припадає близько 37,2% від сукупного

обсягу світового ринку лізингових послуг. Понад 70,6% компаній країни вдаються до лізингових операцій, якщо у них виникає потреба у придбанні обладнання. При цьому в економіці США лізинг постійно показує стійке динамічне зростання.

Канадська асоціація фінансів та лізингу (Canadian Finance & Leasing Association) переглянула спосіб складання обсягу продажів із 2013 р. Це підвищило надійність даних. У 2015 р. сума укладених угод із лізингу в Канаді досягла 26,21 млрд. дол. США, а незначне зростання на 3,4% зумовлено переважно падінням цін на нафту у 2014–2015 рр. Обсяг нового лізингового бізнесу в Мексиці збільшився на 32,1%

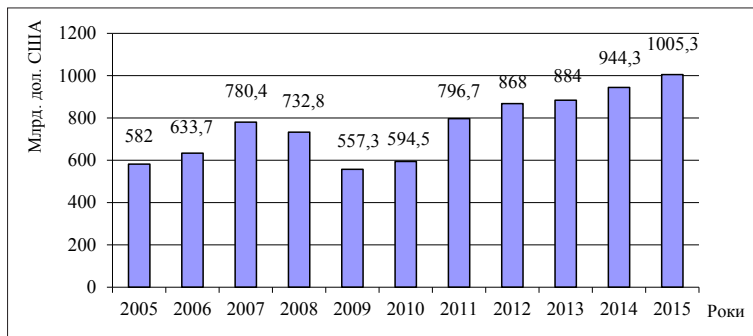

Рис. 1. Обсяг нового лізингового бізнесу в світі у 2005–2015 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [1]

Обсяг нового лізингового бізнесу по регіонах

Регіон	Обсяг нового бізнесу в 2015 р., млрд. дол.	Зміна обсягів нового бізнесу у 2015 р. проти		Частка на світовому ринку лізингу, %		
		2005 р., %	2014 р., %	2005 р.	2014 р.	2015 р.
Північна Америка	407,8	72,3	10,7	40,7	39,0	40,6
Європа	322,8	34,7	-1,5	41,2	34,7	32,1
Азія	223,0	201,4	14,4	12,7	20,7	22,2
Австралія та Нова Зеландія	31,2	280,5	-12,4	1,4	3,8	3,1
Південна Америка	13,8	-0,7	29,0	2,4	1,1	1,4
Африка	6,7	-30,2	-1,5	1,6	0,7	0,7
Разом	1005,3	72,7	6,5	100,0	100,0	100,0

Джерело: складено автором за даними [1]

Таблиця 1

Характеристика десяти найбільших ринків лізингових послуг у 2015 р.

№	Країна	Обсяг нового бізнесу, млрд. дол.	Зростання (2015/14), %	Рівень лізингового проникнення	
				в інвестиції, %	у ВВП, %
1	США	374,35	11,10	22,0	2,08
2	Китай	136,45	25,55	4,0	1,37
3	Великобританія	87,13	14,01	31,1	3,02
4	Німеччина	63,82	8,42	16,7	1,71
5	Японія	60,84	8,94	9,6	0,93
6	Франція	30,92	9,93	14,2	1,05
7	Австралія	30,85	0,01	40,0	2,08
8	Канада	26,21	3,40	32,0	1,39
9	Швеція	18,22	12,05	22,9	3,03
10	Італія	17,67	12,52	13,0	0,77

Джерело: складено автором за даними [1]

Таблиця 2

і становив 7,19 млрд. дол. США, що свідчить про суттєвий розвиток лізингової галузі в цьому регіоні.

На ринок Європи приходить 32,1% нового лізингового бізнесу, а п'ять європейських країн входять у десятку кращих країн світу для цього бізнесу. Якщо останній оцінювати в євро, то він виріс на 10,3%. Проте в доларах США обсяг нового лізингового бізнесу в Європі скоротився у 2015 р. на 1,5% і становив 322,8 млрд. дол.

Деякі європейські країни зазнали суттєвих проблем в економіці, що позначилося на обсягах нового лізингового бізнесу, зокрема, він знизився у Росії (на 20%), Україні (на 70%) та Греції (на 3%). Для перших двох країн ситуація зрозуміла. Внаслідок анексії Криму та війни на Сході України їхні економіки суттєво потерпають, що позначається на динаміці розвитку лізингових послуг.

Великобританія та Німеччина займають третю та четверту сходинку за розміром ринку лізингу у світі та залишаються основними гравцями в Європі. Спільно вони охоплюють 46,8% європейського ринку та 15,0% світового ринку. У 2015 р. лізингова індустрія Великобританії зафіксувала 87,13 млрд. доларів США у нових обсягах бізнесу. Останні зросли на 14,01% порівняно з попереднім роком. Особливо високі темпи приросту нових лізингових угод спостерігалися в сегментах інформаційних технологій, комерційного та пасажирського автотранспорту. Загалом ринок лізингових послуг Великобританії розвивається стабільно.

Другу позицію за величиною ринку лізингу в Європі займає Німеччина. У 2015 р. обсяг нового бізнесу становив 63,84 млрд. дол. США та зріс на 8,42% порівняно з попереднім періодом. Німецький ринок є одним із найзріліших, оскільки за обсягом лізингових операцій на ринку нерухомості країна займає друге місце у світі. Варто вказати, що у 2015 р. частка лізингу як інструменту фінансування інвестицій стала більшою. Автомобільні транспортні засоби залишаються основним класом активів, що є об'єктом лізингу. На них припадає 71% нових контрактів, на промислове обладнання – 13%, оргтехніку та інформаційні системи – 6%.

Франція посідає шосту позицію серед усіх країн світу за обсягом укладених нових лізингових угод (30,92 млрд. дол. США). До того ж, зростання цього обсягу становило 9,93%. Цій позитивній тенденції в основному сприяли низька інфляція та високий рівень споживання домогосподарств, що привело до збільшення інвестицій в лізингові активи.

Розглянемо структуру лізингових угод у європейському регіоні. За даними Leaseurope (Європейської федерації національних асоціацій лізингових компаній), лізинг автомобільного транспорту становить 66% від загального обсягу укладених в 2015 р. угод у Європі (табл. 3). На ринок пасажирських засо-

бів припадає 48% (152 млрд. євро), комерційних – 18% (57 млрд. євро). Отже, автомобільний транспорт залишається найбільшим окремим сегментом активів європейського ринку лізингу. Сектор пасажирських автомобілів збільшився на 15,9%. За оцінками Leaseurope, у 2015 р. європейські компанії з лізингу та прокату придбали близько 8,5 млн. легкових автомобілів. Сектор комерційних автомобілів зростає повільніше, на 11,3%.

Більш скромні результати спостерігалися в інших секторах лізингового ринку європейського регіону. Частка промислового обладнання досягла 15% в обсягах нових контрактів. Загальна сума наданих у лізинг об'єктів збільшилася на 0,5% до 48 млрд. євро. Варто вказати, що сьогодні виділено окремих напрям – лізинг комп'ютерів та телекомунікаційного обладнання, що отримав найбільший розвиток у Західній Європі. Понад 90% зі списку 100 найбільших за капіталізацією компаній, що розміщують акції на Лондонській фондовій біржі, беруть у лізинг необхідне ІТ-обладнання. У 2015 р. лізинг комп'ютерів та телекомунікаційного обладнання збільшився приблизно на 10,0%. Його обсяг становив 18 млрд. євро. Що стосується лізингу будівель, споруд та літаків, залізничного транспорту, суден, то обсяги лізингових угод за цими активами знизилися у 2015 р. по першій групі на 4,2%, по другій – на 1,7% (5% та 8% від загального обсягу угод у цьому регіоні).

Лідерами на європейському ринку лізингових послуг у 2015 р. за кількістю укладених нових контрактів стали такі компанії, як BNP Paribas Leasing Solutions (603 774 угод на суму 17 651,3 млн. євро), Societe Generale Equipment Finance (434 722, 17 580,5 млн. євро), Volkswagen Leasing GmbH (590 236, 15 055,4 млн. євро).

Азіатський ринок лізингу у 2015 р. досяг 223,0 млрд. дол. США за обсягом нового бізнесу, що зріс на 14,4% та зайняв 22,2% частки світового ринку. Китай, будучи самим крупним національним ринком у цьому регіоні, показав зростання обсягу укладених угод на 25,55%. Він зберігає свої позиції як другий за величиною після США національний ринок у світі. Обсяг нового бізнесу досяг 136,45 млрд. дол. США. Лізинг інфраструктурних та виробничих об'єктів традиційно панує на цьому ринку, але останнім часом збільшують свою частку контракти, де активами є пасажирський та комерційний транспорт.

Японський ринок лізингу у 2015 р. відновив своє зростання. Так, він збільшився на 8,94%. Обсяг нового бізнесу зріс до 60,84 млрд. дол. США. Відповідно до Стратегії активізації японської економіки (Japan Revitalization Strategy), яку запроваджено в 2013 р. урядом Абе (Abe), лізинг став інструментом просування технологій.

Таблиця 3

Структура та динаміка лізингового ринку європейського регіону за видами активів у 2015 р.

Вид активу	Обсяг нового бізнесу, млрд. євро	Частка, %	Зростання, %
Промислове обладнання	48	15	0,5
Комерційний автотранспорт	57	18	11,3
Пасажирський автотранспорт	152	48	15,9
Комп'ютери та телекомунікаційне обладнання	18	6	10,0
Літаки, залізничний транспорт, судна та інші типи обладнання	24	8	-1,7
Будівлі та споруди	16	5	-4,2
Разом	315	100	10,3%

Джерело: складено автором за даними [2]

Третім за величиною ринком лізингу в Азії є Корея. Вона займає тринадцяте місце у світі. У 2015 р. обсяг нового бізнесу збільшився на 8,1% до 11,39 млрд. дол. США. Транспортні засоби та промислові машини залишаються основними активами, наданими у лізинг (80% нового бізнесу).

Загалом для цього регіону характерне зростання частки лізингу, де об'єктами є високотехнологічне виробниче обладнання, комп'ютерна техніка та програмне забезпечення.

Частки нового бізнесу на лізингових ринках Південної Америки, Австралії та Нової Зеландії не перевищили у 2015 р. 3% від загальносвітового показника. Зростання нового бізнесу в Південній Америці сталося за рахунок стрімкого розвитку лізингового ринку Колумбії. Так, у 2015 р. обсяг укладених угод зріс на 21,03% по країні. Загалом у цьому регіоні спостерігається ослаблення національних валют на тлі збереження кризових явищ в економіках країн. Австралія переміщується з шостою на сьоме місце у світовому рейтингу, головним чином через різницю обмінних курсів із долларом. Обсяг нового бізнесу становив 30,85 млрд. дол. США. Його зростання становило лише 0,01%.

Лізинговий ринок Африки перебуває лише на початковому етапі розвитку. Найбільш динамічно відбувається розвиток у Південній Африці. У 2015 р. вона посіла 27 місце серед 50 країн світу за обсягом нового бізнесу. Крім того, експертами відзначається недолік інформації по лізинговій галузі, що істотно ускладнює дослідження в цьому регіоні. Однак в африканському регіоні, а також в країнах Близького Сходу, Східної Азії, Латинської Америки інтенсивність розвитку лізингу вища, ніж в країнах із традиційно розвиненими лізинговими ринками.

Також необхідно відзначити, що зростає роль на світовому ринку лізингових послуг країн Центрально-Східної Європи. За обсягами нового лізингового бізнесу Польща займає 12 сходинку (12,56 млрд. дол. США), Чехія – 26 (4,11), Словаччина – 29 (2,46), Румунія – 34 (1,68), Угорщина – 36 (1,30), Словенія – 40 (1,12). При цьому в зазначених країнах частка лізингу в сукупних інвестиціях коливається від 4,5% (Румунія) до 20% (Словенія). Варто очікувати інтенсивного розвитку ринку лізингових послуг у короткостроковій перспективі саме в цій групі країн.

Незважаючи на описані вище характеристики, світовий ринок лізингу має низку тенденцій, що властиві всім регіонам. Основними тенденціями, що визначають розвиток лізингової діяльності в світі, можна вважати два взаємопов'язані процеси – зростання конкуренції між лізинговими компаніями та посилення економічної, фінансової глобалізації у світі.

Варто зазначити, що значний вплив на розвиток лізингу в більшості країн здійснюють національні лізингові асоціації. Останні розробляють рекоменда-

ції щодо поліпшення законодавства в області лізингу, надають підтримку лізинговим компаніям, організують різноманітні тренінги та семінари. Крім того, величезну роль у розвитку національного лізингового ринку відіграє державна підтримка учасників лізингової діяльності шляхом установлення різноманітних інвестиційних та податкових пільг для них та фінансування великих лізингових проектів.

Ринок лізингових послуг в Україні розвивався циклічно, має свої фази підйому та падіння, які тісно пов'язані із змінами загальноекономічної ситуації в країні (табл. 4). У 2006–2007 рр. істотно зросли кількість та обсяги угод, питома вага лізингу в ВВП та в капітальних інвестиціях, посилилася конкуренція між основними гравцями ринку. Широке застосування на ринку отримали нові продукти. У 2007 р. вартість нового лізингового бізнесу становила 16,88 млрд. грн., або 3,34 млрд. дол. США. Частка цього бізнесу у ВВП – 2,34%, в капітальних інвестиціях – 7,58%. Однак у результаті кризи 2008–2009 рр. український ринок лізингу зазнав суттєвих труднощів, які проявилися у зниженні обсягів кредитування, відтоці капіталу, зниженні ліквідності банків та компаній. Криза зачепила майже всі галузі економіки, що викликало значні зміни на вітчизняному лізинговому ринку. Новий лізинговий бізнес скоротився до 0,32 млрд. дол. США., тобто майже у 10,5 раза. Частка лізингу у ВВП зменшилася до 0,27%, в обсязі інвестицій – до 3,43%. Тільки у 2010 р. ринок лізингових послуг почав нарощувати свої обсяги та поліпшувати якісні характеристики. Протягом 2010–2013 рр. вартість укладених угод зросла до 31,55 млрд. грн., або 3,95 млрд. дол. США. Їх частка у ВВП за цей час збільшилася до 2,17%, у капітальних інвестиціях – до 11,79%. Кількість укладених угод протягом року зросла майже у 2 рази до 11 083 одиниць.

У зв'язку з погіршенням ситуації в економічній та фінансовій сферах, війсьськово-політичними подіями в Криму та на Сході України у 2014–2015 рр. спостерігався спад на ринку лізингових послуг. Оскільки зменшився попит на лізинг, погіршилася кредитоспроможність лізингоодержувачів, скоротився власний капітал лізингових компаній через появу системних збитків та зросла вартість залучених ресурсів. Відповідно, вартість укладених угод протягом року впала до 0,29 млрд. дол. США., майже у 13,8 раза. Їх частка у ВВП скоротилася до 0,32%, у капітальних інвестиціях – до 2,29%. Згортання ринку лізингових послуг було більш швидким, а падіння – більш глибоким, ніж у 2008–2009 рр. Починаючи з 2016 р. український ринок демонструє поживлення, але за обсягами, рівнем проникнення ще не наблизився до ринків лізингових послуг країн Центрально-Східної Європи. На кінець періоду основними об'єктами за чинними угодами є транспортні засоби (59,7% від загальної суми договорів), техніка, машини та устат-

Таблиця 4

Динаміка лізингових угод на українському ринку за 2005–2016 рр.

Показники	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Вартість укладених угод протягом року, млрд. грн.	0,84	3,57	16,88	9,33	2,47	4,97	11,33	14,70	31,55	7,43	6,26	9,82
Вартість укладених угод протягом року, млрд. дол.	0,16	0,71	3,34	1,77	0,32	0,63	1,42	1,84	3,95	0,63	0,29	0,38
Частка у ВВП, %	0,19	0,66	2,34	0,98	0,27	0,46	0,87	1,04	2,17	0,47	0,32	0,41
Частка в інвестиціях, %	0,76	2,40	7,58	3,43	1,28	2,63	4,36	5,01	11,79	3,39	2,29	2,73
Кількість укладених угод протягом року	1517	4188	9293	9766	3007	5095	10 920	10 832	11 083	8966	4119	9160

Джерело: складено автором за даними [3]

кування для сільського господарства (20,9%), будівельне обладнання та техніка (3,5%), будівлі та споруди (3,4%). Незначну частку в загальній сумі угод мають промислове обладнання (0,5%), комп'ютерна техніка та телекомунікаційне обладнання (0,1%), що не відповідає загальним світовим трендам на розбудову сучасної інноваційної економіки зі значним ІКТ сектором. Середній розмір контракту становив близько 38 тис. євро, що більше, ніж на ринку Європи (30 тис. євро). Отже, лізингові послуги не досягли європейського рівня проникнення у дешеві сегменти.

Висновки з проведеного дослідження. Світовий ринок лізингових послуг після глобальної фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр. відновив зростання і досяг 1 трлн. дол. США. На десять найбільших країн припадає понад 84,22% всіх здійснюваних операцій у світі. За критерієм обсягів нового бізнесу активно розвиваються регіональні ринки Азії, Австралії та Нової Зеландії. Країни серйозно різняться за показником лізингового проникнення. Існує значний кореляційний зв'язок між обсягами нового лізингового бізнесу та ВВП (0,95), сукупними інвестиціями в основний капітал (0,79). Його обсяг

первинно залежить від розміру економіки та масштабу інвестиційного процесу. Зростає роль на світовому ринку лізингових послуг Китаю, Австралії, країн Центрально-Східної Європи.

Протягом 2005–2016 рр. ринок лізингових послуг в Україні зазнав дві глибокі кризи. Починаючи з 2016 року ринок демонструє поживлення, але обсяги нового бізнесу, рівень проникнення залишаються незначними і не досягли до кризових значень. Структура лізингового портфеля відображає процес закріплення відсталості національної економіки, оскільки частки промислового обладнання, комп'ютерної техніки та телекомунікаційного обладнання у портфелі є незначними.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Global leasing report 2017 // White Clarke Group's. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.whiteclarkgroup.com>.
2. The voice of leasing and automotive rental in Europe: key facts and figures 2015. – Brussels: Leaseurope, 2016. – 3 p.
3. Річні звіти Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, за 2005–2016 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua>

УДК 336:17

Погореленко Н.П.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри банківської справи*

*Харківського навчально-наукового інституту
Університету банківської справи*

Калінін О.В.

студент

*Харківського навчально-наукового інституту
Університету банківської справи*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКУ

У статті проаналізовано вимоги та рекомендації Національного банку України щодо здійснення оцінки фінансової стабільності банків, виявлено та згруповано їх основні компоненти. Розглянуто основні методичні підходи до оцінки. З'ясовано недоліки наявних методик у контексті їх відповідності вимогам Національного банку України та висунуто пропозиції щодо вдосконалення процесу оцінки фінансової стабільності банківських установ.

Ключові слова: Національний банк України, методичні підходи, фінансова стабільність, оцінка, банк, ризики, нормативи, індикатори.

Погореленко Н.П., Калінін А.В. МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ БАНКА

В статье проанализированы требования и рекомендации Национального банка Украины относительно осуществления оценки финансовой устойчивости банков, выявлены и сгруппированы их основные компоненты. Рассмотрены основные методические подходы к оценке. Выявлены недостатки существующих методик в контексте их соответствия требованиям Национального банка Украины и выдвинуты предложения по совершенствованию процесса оценки финансовой устойчивости банковских учреждений.

Ключевые слова: Национальный банк Украины, методические подходы, финансовая стабильность, оценка, банк, риски, нормативы, индикаторы.

Pogorelenko N.P., Kalinin O.V. THE METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE EVALUATION OF THE FINANCIAL STABILITY OF THE BANK

The article analyzes the requirements and recommendations of the National Bank of Ukraine regarding the implementation of the assessment of the financial stability of banks, their main components are identified and grouped. The main methodological approaches of evaluation are considered. The shortcomings of existing methods in the context of their compliance with the requirements of the National Bank of Ukraine are clarified and proposals are made for improving the process of assessing the financial stability of banking institutions.

Keywords: National Bank of Ukraine, methodical approaches, financial stability, assessment, bank, risks, norms, indicators.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки України забезпечення та адекватна оцінка фінансової стабільності банку – це завдання,

яке намагаються вирішити як самі банки, так і державні регулятори, компетенцією яких є це питання. Саме тому було розроблено безліч підходів та мето-